

TREEF MAGAZINE

Nummer 28 Jaargang 3

mensen van om de hoek

LEAH

Presented by the Author May 30. 1867

TREF

MAGAZINE *over*
mensen van om de hoek

*Want iedereen
hoort erbij!*

TREF Redactie en Informatie:

Aureliavlinder 58 | 8016HC Zwolle | tel. 038-4653244
info@TREFmagazine.nl | www.TREFmagazine.nl

Aan deze TREF werkten mee:

Mathilde van Hulzen, Kees Huis in 't Veld, Janneke Pelle,
Bert Schoonhoven, Jenny Kamps, Frans de Jong,
Ward de Weerd, Bert Vaatstra, Harry ten Klooster,
Roel van Olst, Hans Swinkels en anderen.
Met dank aan alle geïnterviewden.

Niemand wordt met een gebruiksaanwijzing van zichzelf, de wereld of het leven geboren en toch maakt iedereen er op zijn eigen wijze iets unieks van. Iedereen participeert op de een of andere manier in deze maatschappij. Tegelijkertijd wordt onze samenleving steeds harder en voller, mensen zijn gehaast en sneller in hun oordeel en veroordeling.

TREF biedt een plek aan de verwondering over de veerkracht van mensen. Ook zetten we ons met TREF in voor een ideëel doel: het bevorderen van maatschappelijke integratie. We doen dat door mensen uit de hele samenleving aan het woord te laten over hun leven. In TREF tref je maandelijks persoonlijke verhalen van mensen om de hoek. Zij vertellen wat hen beweegt en motiveert, wat hun dromen en passies zijn. Daarmee bieden we niet alleen inspiratie, maar willen we ook een gevoel van verbondenheid oproepen. Want mensen echt leren kennen, doet erkennen.

Adverteren en sponsoren

Voor bedrijven en instellingen vormt TREF een unieke manier om invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Met een advertentie, donatie of sponsorschap draagt u een steentje bij aan de samenleving. Toon uw betrokkenheid: bel of mail en ontdek de mogelijkheden: info@TREFmagazine.nl, Mathilde van Hulzen 024-3002133 of Marijke Mosterman 038-4653244.

Doneren

TREF is gratis afhaalbaar. Kijk voor de TREFpunten op TREFmagazine.nl. Als je TREF elke maand wilt ontvangen, kun je een minimale donatie overmaken. Kijk voor meer informatie op onze website: TREFmagazine.nl.

Beste lezers,

TREF gaat er een maandje tussenuit om lekker van de zomer te genieten. Daarna gaan we er weer vol tegenaan, zodat TREF 29 in september leesklaar is. Namens alle TREF-makers een hele fijne zomer gewenst!

Zeur & Zanik bereiden zich voor op een tropische zomer

Het is belangrijk om in tijden van grote hitte...

...zo weinig mogelijk te doen.

Volgens mij kunnen wij niet nog meer minder doen.

zeurenzanik.nl

IN TREF 28:

LEAH

DANIELLE

HENK

ROBIN

WartdeW	8
Kunst: Truus van Buren	9
Door het oog van TREF	14
Amsterdam Outsider Art	16
Bert's Beestenboel	18
De Terechte Kronkel	20
Jenny's bespiegelingen	21
Puntenslijper	26
Mathilde's Recept	27
On)gehoord	28

ROBERTIN

ROBIN'S DRIVE

Marijke Mosterman

Robin Schelhaas leeft, werkt, feest, doet en praat op chaotische turbosnelheid. Je moet als toehoorder goed opletten, anders mis je van alles. 'Ik heb altijd duizend-en-één gedachten tegelijk', legt ze in haar staccato-stijl uit. 'Alleen als ik voor de camera sta, kom ik helemaal tot rust. Alsof ik in mijn natuurlijke vaarwater kom.'

 Ik ben negentien. Dat is heel jong. Omdat ik heel vroeg begonnen ben en groep 2 heb overgeslagen, begin ik na de zomer al met mijn vierde jaar hbo. Ik zit op de School voor Journalistiek. Waarom ik groep 2 oversloeg? Ik wilde niet meer spelen, ik wilde leren. En dat ging heel goed. Op de basisschool haalde ik hoge cijfers, hoewel het gemiddelde bij de rekenvakken wat lager lag, en ik was soms ook wel lui, op het gebied van topografie bijvoorbeeld. Maar als kind zat ik lekker in mijn vel. Ik was gelukkig, denk ik. Plezier maken, gek doen, met iedereen een praatje maken. Ik ging met een lach naar school en ik kwam ook met een lach weer thuis.'

Rechte pad

'Mijn twee zusjes zijn vijftien en elf jaar, ik ben de oudste. Dat bepaalt wel voor een deel hoe je bent. Ik heb wel verantwoordelijkheidsgevoel. Als mijn zusje van vijftien uit is, dan lig ik wakker tot ze thuis komt. Ik moet mezelf tegenhouden om haar niet constant in de gaten te houden. Mijn ouders vinden dat je de dingen zelf moet ervaren, ze hebben vertrouwen in mijn zusje. Dat werkt goed, ze wil dat vertrouwen niet beschamen, dus ze let goed op. Ach ja. Dat ik het allemaal zo in de gaten hou, komt ook wel omdat ik zelf op die leeftijd dingen deed die ik achteraf bekeken beter niet had kunnen doen. Ik maakte verkeerde keuzes, ging met mensen om die niet bij mij pasten. In feite wist ik gewoon niet wat ik met mijzelf aan moest. Ik was heel erg zoekende een paar jaar lang. Ik had een drie jaar jonger vriendje, hij hield me nog enigszins op het rechte pad. Maar ook in die relatie was ik niet mijzelf. Hij was een jongen van het platteland, een rustig iemand die genoeg had aan zichzelf en mij. Ik bruis, ik hou van de stad, van mensen om me heen, van drukte en gezelligheid. Maar die relatie heeft me wel geholpen om mezelf niet helemaal kwijt te maken en niet helemaal weg te zakken. Ik ben zagezegd niet ontspoord, heb mezelf nog net weten te redden.'

Afweging

'Het dieptepunt was ook het keerpunt. Ik had een enorme ruzie gehad met mijn ouders. Ik was boos het huis uit gestormd en heb uren rondgelopen. En nagedacht. En toen dacht ik: en nu is het klaar. Ik wil gewoon blij zijn, ik wil gewoon lekker met mijn ouders op een warme zomeravond buiten een wijntje kunnen drinken, belangrijke dingen met elkaar delen, lachen. Ik maakte de afweging: wat vind ik belangrijker: drinken en roken met de groep mensen met wie ik altijd uitga en waar ik mij eigenlijk helemaal niet bij thuis voel, of gewoon mezelf zijn bij mijn familie, mijn ouders. Het was wel heel moeilijk. Je moet toegeven dat je fouten hebt gemaakt. Terwijl je als puber eigenlijk ook nog wel de neiging hebt om boos en eigenwijs te zijn. Ach, volgens mij heeft iedereen wel zo'n fase meegemaakt. Zoeken naar jezelf, ergens bij willen horen, teveel drinken, teveel uitgaan. Ik moet altijd denken aan die

spreuk van Loesje: "Puberteit is het moment waarop je ouders gaan zeuren". Kijk, tot die tijd wist ik het allemaal heel goed, ik wist precies wat iedereen fout deed, vooral mijn ouders. En dan moet je een zelfreflecterend vermogen ontwikkelen en toegeven dat je fout zat. Ik heb een tijdje tussen twee Robin's in gezeten. Dat is heftig. Maar achteraf kan ik zeggen: ik ben er zelf uitgekomen. Er zijn mensen van mijn leeftijd die blijven er helemaal in steken, die volgen geen opleiding, die hebben geen werk, die hebben geen uitzicht. Ik ben twee jaar lang onuitstaanbaar geweest, vooral voor mijn ouders, en daar heb ik nu nog spijt van, maar mede dankzij mijn ex-vriend die me er elke keer van weerhield om toch weer uit te gaan en zo heb ik het toch gered. Ik heb er geen blijvende schade aan overgehouden en ik heb ook niet het gevoel dat ik twee jaar verspild heb. Integendeel: ik heb er heel veel van geleerd. Dat ik geen slachtoffer wil zijn van de omstandigheden, dat ik ervoor wil gaan, dat ik wil knokken om mijn doel te bereiken. Ik ben nu wie ik ben, ik haal eruit wat ik eruit wil halen. Ik heb er mijn drive door gekregen.'

Razende Reporter

'Ondertussen had ik in één keer tweetalige havo gehaald. Wel steeds overgegaan met de hakken over de sloot, maar toch. Op het hbo doe ik beter mijn best. Ik wilde vanaf groep 8 al Razende Reporter worden. Toen mocht ik naar het Bevrijdingsfestival om mensen te interviewen. Ik kwam thuis en ik zei: mam, dit wil ik gaan doen. Toen was het mijn bedoeling om me in de geschreven pers te bekwamen. Ik wilde naar Engeland om bij The Times te gaan werken, daarom heb ik ook voor de tweetalige havo gekozen. Maar toen ik op het hbo radio en televisie ontdekte, ben ik dat gaan doen, daar kun je nog meer fantasie in kwijt. Ik wil later presenteren. Mijn hele leven ben ik heel chaotisch geweest in mijn hoofd. Ik heb altijd duizend-en-één gedachten tegelijk, ik hoor en zie alles, en ik wil ook altijd alles vertellen. Zo ben ik gewoon. Maar als ik voor de camera sta, word ik helemaal rustig. Alle zorgen vallen van mij af, ik ben gefocust en ik vind het fantastisch. Het is bijna een bovennatuurlijk gevoel, zo relaxt als ik dan ben. Het is alsof ik in mijn natuurlijke vaarwater kom. Ik wil nieuws aan elkaar praten, ik wil een talkshow doen, ik wil portretten maken. Ik wil gewoon mooie verhalen vertellen op beeld, de mensen informeren over dingen die ze nog niet weten. Geweldig vind ik dat.'

Blij

'Als ik de hele dag tot tien uur 's avonds op school een nieuwsprogramma heb lopen maken, ben ik helemaal euforisch. Geef mij een deadline en ik ga ervoor. Maar ook het maken van uitgebreide en genuanceerde portretten, waarbij alles heel precies komt kijken, vind ik prachtig. Zo heb ik een keer een radioportret gemaakt van een jongen die altijd gepest werd. Het was een full-quote interview, waarbij je dus alleen maar

de jongen aan het woord hoorde. De kunst is dan wel om de jongen de vraag in zijn antwoord te laten meenemen. Maar dat was gelukt. Ik had er heel mooi toepasselijke muziekjes onder gemonteerd en gezorgd dat de rode draad goed naar voren kwam: de jongen was gepest, getreiterd, in elkaar geslagen, maar hij had nooit de moed opgegeven en inmiddels heel wat bereikt. Dat was een mooie reportage. Op school heb ik eens de eindredacteur van Brandpunt geïnterviewd over de manier waarop hij een documentaire had gemaakt over vliegtuigen die op uiterst riskante wijze net genoeg tankten om op brandstof te kunnen besparen. Ik heb ook mensen van RTL geïnterviewd, zo cool vind ik dat allemaal. Ik word daar heel blij van.'

Gestalkt

'Mijn grote voorbeeld is Matthijs van Nieuwkerk. Zo'n inspiratie, die man. Hij zit daar gewoon elke avond, met zijn snelle babbel. Hij heeft overal plezier in en is overal in geïnteresseerd. En als het dan afgelopen is en iedereen een taxi pakt, dan trekt hij z'n air max aan, hij pakt z'n jas, hij steekt z'n paraplu onder de arm en loopt naar het station. Gewoon gewoon. Wilfried de Jong vind ik ook geweldig. Die krijgt het voor elkaar om 24 uur lang iemand te interviewen op zo'n manier dat het toch interessant blijft. Ik heb het idee dat hij over alles kan praten. Heel bewonderenswaardig. Ik weet nog niet welke kant ik later op wil. Zakelijker nieuws, diepere persoonlijke programma's, ik vind gewoon alles leuk. We zien nog wel waar ik uitkom. In september ga ik stage lopen bij AT5. Daar hebben ze altijd heel veel aanmeldingen en worden er maar weinig aangenomen, maar ik heb de baas twee jaar lang zo'n beetje gestalkt. Ik mailde hem, belde hem op, ging er langs en heb hem ooit geïnterviewd. En toen ik op sollicitatiegesprek kwam, zei hij: "Als iemand zo volhardend is, kan ik geen nee zeggen". Dus toen ben ik aangenomen. Je begint op de redactie dingen voor internet te schrijven, als dat goed gaat mag je verhalen voorbereiden. Als je goed genoeg bent mag je verslaggeving doen. En als je dan nog steeds goed genoeg bent en je mag na je stage terugkomen, dan mag je presenteren. Daar ga ik dus voor. Nog wat dingetjes voor school doen en dan nog afstuderen en dan ben ik helemaal klaar voor de toekomst. Als het bij AT5 niet lukt, ga ik in Amsterdam nog twee jaar lang mijn master halen.'

Studentenhotel

'Ondertussen wil ik dus in Amsterdam wonen. En dan een beetje leuk en luxe. Mijn ouders zeiden: "Weet je wat je moet doen, je moet op zoek gaan naar een studentenhotel". En die heb ik gevonden: Casa 400. Dat is een ontzettende luxe hotel aan de Amstel in de zomermaanden, maar van oktober tot mei is het voor studenten. Het is er heerlijk, met allemaal terrasjes om de hoek, waar tattoo-kunstenaar Henk Schiffmacher ook zit. Ik heb dus een hotelkamer met een hele luxe badkamer, een minikoelkastje, een kledingkast, noem maar op. Je moet dan wel met de hele verdieping een keuken delen, met twintig studenten. Maar ze hebben ingesteld dat als je drie weken lang de keuken schoonhoudt, je twee kratten bier als beloning krijgt. Heel simpel, maar het werkt wel. Zo'n studentenhotel is een prima oplossing voor een fijne prijs. Ik heb er al helemaal zin in om daar in oktober heen te gaan.'

Oerwilskracht

'Er staat van alles te gebeuren, ik ben heel gelukkig. Ik ben blij met mijn stage, met mijn opleiding. Ik ben ook heel blij met mijn ouders die op levensgebied mijn grote voorbeeld zijn. Ze zijn al dertig jaar bij elkaar, maar nog lang niet uit-

gepraat en nog altijd verliefd. Ik kan ze alles vertellen. Mijn ex-vriend is lange tijd mijn rots in de branding geweest, toen ik dat heel hard nodig had. Maar enkele maanden geleden hebben we het in heel goed overleg uitgemaakt. We passen niet bij elkaar, hij als plattelandsjongen en ik als stadstype. En verder... Ik ben chaotisch, mensen volgen mij vaak niet meer, ze denken ook vaak dat ik iets niet begrijp omdat ik zo chaotisch bezig ben. Schijnbaar kom ik dom over, maar daar trek ik mij niets van aan. Ik heb geen ADHD of zo, dat is in ieder geval nooit aangetoond. Ik heb geen last van mijn chaotische manier van denken en doen. Vroeger had ik dat wel met leren. Maar mijn vader heeft me een heel nieuwe manier van leren aangeleerd. Ik ben met mappen gaan werken. Daar deed ik alles in wat ik moest leren, en wat dan af was, haalde ik eruit, waardoor zo'n map steeds dunner werd. Dan zie je de progressie en dat overzicht werkt prima. En weet je, ik ben een doorzetter. Ik heb dus die drive. Als ik onvoldoende sta

op politicologie en economie en ik heb nog maar één kans om het te halen, dan leer ik twee weken lang zeven uur per dag en dan haal ik het ook, met een 7,5 en een 8,2. Daarna moet ik dan wel helemaal huilen van de spanning, maar het is een soort oerwilskracht die dan naar boven komt.'

New York

'Mijn grote droom is in New York wonen. Vorig jaar ben ik er met school geweest, een studiereis van een week. Allemaal mensen, allemaal lichtjes, de journalisten werken daar zóó hard. Het is zóó'n snelle stad: net zo snel als ik. Je leeft er 24/7, we gingen gewoon een keer 's nachts om drie uur eten in een restaurant en ik dacht: dit is het. Dit is mijn stad. Ik heb er de schoenen gekocht die ik nu aan heb: snelle schoenen met allemaal glittertjes, net New York zelf. Ik ben er heel zuinig op. Maar daar wil ik dus ooit nog eens minimaal een

jaar wonen. Werken. Meedoen. Daar gebeurt het. Engels is geen probleem, ik heb een talenknobbel. Daarom ben ik ook tweetalig onderwijs gaan doen. Ik heb de voor een buitenlander hoogst haalbare diploma's Engels. Het lijkt me geweldig om daar, in New York, te leven en te werken.'

'Weet je, het werkt gewoon als je een beetje positief in het leven staat. Je hebt mensen die altijd maar zeuren over de samenleving, de overheid, over wat "de ander" allemaal niet goed doet, over alles wat in hun ogen fout is. Dan denk ik: kijk nou even naar jezelf. Zorg er voor dat jezelf gelukkig bent, dan is dat stukje alweer mooier. Meer kan je toch niet doen. Als je de boel wilt veranderen, moet je met jezelf beginnen. Dat heb ik ook gedaan. En nu ga ik op mijn negentiende in 4 hbo als jongste van het hele leerjaar. Ik ga voor het hoogst haalbare, de mensen horen vast nog wel eens van mij. Gewoon blijven lachen, dat maakt de wereld een stuk mooier.'

VERS KELDER

uit eigen

Ik werk op de vierde verdieping van het kantoorgebouw, met nog drie verdiepingen boven mij. Het voelt soms als een aquarium als je ziet hoeveel licht er door de ramen komt, waarvan het grootste deel altijd precies op mijn scherm valt wat hetzelfde effect geeft als een felle zaklamp in je gezicht. Als de zon zich ook maar een beetje laat zien kan ik kiezen uit een knappende hoofdpijn omdat ik met mijn ogen zit te knijpen, of een enorme zonnebril op mijn hoofd zetten die zelfs Elton John aan zich voorbij zou laten gaan. En het is niet alleen het licht, de temperatuur is nog veel erger.

Noem mij hoogsensitief maar ik gedij het beste in het volle donker tussen een graad of 10 á 12, als een fijne Sauvignon Blanc in de kelder. Ooit heeft iemand mij gezegd dat ik bruin vet heb. Net als bij een vis. Het zei mij ter plekke niets maar het heeft me wel aan het denken gezet. Hoe kan het toch zo zijn dat ik in de winterdagen gerust een schaatstocht kan doen in een singlet, van maart tot november weiger een jas aan te trekken en in dagen als deze gerust het dak eraf zou zagen als ik de kans kreeg?

Kent u trouwens de ijsman? De man die de laagste temperaturen trotseert in niets anders dan zijn behaarde Adamskostuum. Goed voor de nodige publiciteit en zelfs reclamedeals. Hij maakt zich de nodige technieken meester om niet ten onder te gaan aan de ijzige kou. Ergens kan je wel spreken van een mutant, een perfecte kruising tussen een homo sapiens en een koelkast. Mijn situatie gaat niet zo ver als de zijne maar mijn koudbloedigheid brengt wel de nodige frustraties met zich mee. Mijn kantoorgenoten bijvoorbeeld, hechten bijzonder veel waarde aan voorwerpen zoals daar zijn de trui, de jas, schoenen en god behoede, de sjaal. De bedrijfskapstok staat in de hoek als een duivel met aan elke arm een hedendaagse variant op het berenvel. Collega's gaan de strijd aan tegen de brute krachten van het seizoen alsof er een nieuwe ijstijd over ons is neergedaald. Mijsn inziens aanstellerij van het eerste uur, een ander denkt daar dan weer het zijne van. Er kleeft nog een nadeel aan mijn kant van het verhaal: ik word wel gewoon ziek als ik me zonder jas in een hoosbui begeef, en nog vrij snel ook! Dat is mijn diagnose in een notendop: ik ben geïsoleerd als een nieuwe woning maar heb de weerstand van een kuikentje. Mij rest niets anders dan er mijn voordeel mee proberen te doen. Een beetje jas kost namelijk al gauw tachtig euro. Van dat geld kan ik de ramen laten blinderen of mijn bed laten vervangen voor een vriezer!

Ward de Weerd komt voor in een drukbevolkt woongebied. Het is een nachtmens maar toont zich overdag redelijk begaan met zijn omgeving. Hij observeert het gedrag van zijn soortgenoten en denkt er vaak het zijne van. Je kunt hem regelmatig horen brullen op twitter.com/wartdew

Truus van Buren
kunstenares

VOORWAARTS

In momenten gevangen verleden
wordt achtergelaten in herinnering.
Vervlogen is wat is geweest.

Op naar toekomstige fragmenten
van bestaan dat leven wordt.
Daad die vormgeeft aan het heden.

SRV-man met HART & ZIEL

Het is een uitstervend beroep, het beroep van SRV-man. Heel af en toe zie je er nog wel eentje rijden. Maar het is vechten tegen de bierkaai, met de supermarkten om de hoek, die de boodschappen desgewenst op bestelling aan huis bezorgen. Jammer, want het was een bijzonder vak. Henk Dekker, oud-SRV-man bij uitstek, kan er zeer smakelijk over vertellen. 'Het was keihard werken, maar ik heb het altijd met heel veel plezier gedaan.'

Als huisvrouw had je vroeger helemaal geen tijd om buitenshuis te gaan werken. De ene helft van de tijd moest je wassen, boenen, koken, strijken, opvoeden, regelen, managen en andere huishoudelijke taken verrichten die destijds veel meer tijd kostten en veel zwaarder waren dan nu. De andere helft van de tijd moest je bevoorrading en inkoop regelen om het huishouden draaiende en het gezin gezond te houden. Daar ging ook veel tijd in zitten. Want je kocht alles niet gewoon in één keer bij de supermarkt, neen, iedereen kwam aan de deur. De bakker, de groenteman, de petroleumman, de eierboer, de scharensliiep, noem maar op. En dagelijks was er de melkboer. Zoals Henk Dekker (68) en zijn vader. Henk was vanaf de jaren zeventig SRV-man, maar daarvoor bracht hij met zijn vader melk met af en toe wat boter, kaas en eieren rond, in eerste instantie nog met paard en wagen. 'Paard Sonja kende de route precies', vertelt Henk. 'Ze stopte uit zichzelf bij de volgende klant, en ze wist ook precies van welke klant ze suikerklontjes kreeg. Ze is 22 jaar geworden en tot op het laatst bij ons gebleven. Uiteindelijk heeft ze haar oude dag in een paardenpension doorgebracht.' Vader Dekker was een van de honderd melkboeren die Zwolle destijds kende, met ieder zijn eigen route en zijn eigen klanten. 'Het was een mooi beroep. Je begon heel vroeg 's morgens, om een uur of zes. Maar 's middags om een uur of twee, drie zaten we dan al te vissen, of andere dingen voor onszelf te doen. Later had je dat niet meer. Als SRV-man werkte je van 's morgens zeven tot 's avonds zeven. Hard werken was dat.'

Sociale factor

De melkboer wist alles van zijn klanten en wat er speelde in de buurt, op straat en ook achter de voorgevels. Je kon wel stellen dat hij, wellicht samen met de postbode, een soort buurtwerker was. Een sociale factor. Sommige mensen zagen nauwelijks iemand, behalve de melkboer, met wie ze lief en leed konden delen. Anderen schakelden Henk gewoon in als ze hulp nodig hadden. 'Dan waren ze bezig met de schoonmaak en vroegen ze op maandag of we de kachel even van de muur wilden trekken. Op dinsdag, als de boel schoon was, konden we hem weer terug zetten', grinnikt Henk. 'Er was een vrouw met twaalf kinderen en regelmatig vroeg ze: "Henk, kun je me even helpen, want die kast moet die kant op." Dan zei ik: "Je hebt twaalf kinderen, kunnen die niet helpen?" Maar dan zei ze: "Die hebben het helemaal gehad met hun gekke moeder die elk half jaar het hele interieur wil veranderen." Ach, en dan hielp ik haar maar weer en schoof ik de kast van links naar rechts. En een half jaar later schoof ik 'm weer terug.' Henk heeft het sociale van zijn vader meegekregen. 'Vroe-

ger werden arbeiders gewoon op zaterdag handje contantje uitbetaald. Als ze op weg naar huis een kroeg tegenkwamen, was bijna al het geld op als ze uiteindelijk thuis kwamen en zat moeder de vrouw met de handen in het haar. We hadden een klant die elke maandag een rijksdaalder leende, en die op zaterdag weer terug betaalde. Uiteindelijk zei mijn vader dat ze het niet zo stipt hoefde terug te betalen. Als dank gaf ze hem elke week een gehaakt kleedje, je weet wel, voor op tafel of op de stoelleuning. Ik had er op een gegeven moment stapels liggen. Toen ik bedacht dat ik de kamer er wel mee kon verfraaien, vond mijn huidige vriendin het toch maar niks. Mijn zoon heeft ze toen verkocht op de rommelmarkt.' Je merkt het nog steeds bij Henk, dat sociale aspect, ook nu hij met pensioen is. Waar in een regulier interview de informatie eenzijdig verstrekt wordt, stelt Henk met oprechte interesse allerlei tegenvragen. Dat is even wennen!

Vergunning

Van jongs af aan ging Henk met zijn vader mee als dat mogelijk was. 'Ik wilde altijd al melkboer worden. Ik heb gewoon de lagere school gedaan, en daarna de mulo, ondanks dat de schoolbankjes mij niet echt bevielen. Ik haalde allemaal drieën en vieren voor het examen, maar ik had geen zin om het nog een jaar over te doen. Dus toen ben ik aan het werk gegaan. Ik hielp mijn vader, en ik viel in wanneer een van de andere honderd melkboeren in de stad ziek was of om een andere reden uitviel. We hadden zo'n 150 klanten denk ik. Er was altijd wel wat te doen. Mooi werk, ik heb er altijd van genoten, weer of geen weer. 's Winters hadden we dikke manchesterse pakken aan, en 's zomers een soort kaki.' Ze woonden redelijk buitenaf, bij een kerkhof. 'We hadden er ruimte om de paarden te stallen. Maar we moesten er weg omdat het gebied een andere bestemming kreeg, en verhuisden naar de binnenstad. Mijn vader wilde echter dat er plek voor Sonja zou zijn, dus hij vroeg een vergunning aan voor een paardenstal in de achtertuin. Via een aantal omwegen en met behulp van een slagvaardige boekhouder is dat gelukt. Die schreef in een brief naar het betreffende ministerie: "Zolang de koningin met de Gouden Koets door Den Haag gaat, gaat Dekker met paard en wagen door Zwolle." Zo is het gelukt, ik heb die brief hier nog wel ergens.'

Middenin de samenleving

Melkhandelaren en later de SRV-mannen kwamen overal en stonden middenin de samenleving. Henk pakt zijn uitgebreide fotoverzameling erbij. 'Kijk', wijst hij naar een zwart/witplaatje. 'Als er acties waren, of er moest ingezameld worden

HENK

Foto's: Harry ten Klooster

voor een goed doel, dan wisten ze ons te vinden. Hier verkochten we bijvoorbeeld snert voor de Van Koetsveld Stichting voor mensen in sociale nood. De klanten kwamen met pannen naar ons toe en dan schepten we de soep met van die litermaten uit veertig-liter-bussen. 's Avonds waren we helemaal groen van de snert. Dat soort dingen deden we. We waren altijd bezig.' Melkboeren hielpen elkaar als het nodig was en gingen verder hun eigen gang en maakten hun eigen reclame. 'Een collega-melkboer heette Fakkert. Die had op zijn kar een beeltenis van een gezond blozende baby staan, met daaronder de tekst: "Deze kleine rakkert is dik van de melk van Fakkert.'" De oom van Henk, de broer van zijn vader, was ook melkboer. 'We kwamen elkaar altijd op de route tegen bij het station. Als het nodig was ruilden we goederen, zodat we goed bevoorraad bleven door de dag. Iedereen hielp elkaar, iedereen kende elkaar, de wereld was een stuk socialer dan nu. We kwamen in gegoede buurten, we kwamen in wat je nu sociale achterstandswijken zou noemen, we kwamen ook bij logementen die we "Luis aan de ketting" noemden, herinner ik me. We gingen later met de SRV-wagen ook naar industrieterreinen. Reden we zo tijdens de pauze de werkplaats binnen. Nu heb je overal bedrijfskantines, maar dat had je toen nog niet. Dus dat was goede handel. We kwamen overal en we droegen waar nodig ons steentje bij.'

"HU!"

Eind jaren zestig gingen vader en zoon Dekker van paard en wagen over naar een gemotoriseerde melkwagen. Het was zo'n driewieler waarvan je de motor, net als een buitenboordmotor, startte door aan een touwtje te trekken. 'Het werd te druk in de stad, met een paard was het niet meer verantwoord. Maar mijn vader moest wel wennen aan de nieuwe situatie. Sonja wist altijd precies waar ze stoppen moest, en als ze tussentijds even halt moest houden, zei m'n vader gewoon "hu". De eerste dag met de nieuwe, gemotoriseerde wagen had hij z'n gedachten er niet helemaal bij. Hij reed in de binnenstad richting Sassenpoort, toen hij erachter kwam dat de kar niet vanzelf stopte. "HU!" riep hij nog, maar dat werkte natuurlijk niet. De wagen reed zo tegen het hek aan van een van de klanten.' Henk lacht. 'Dat overkwam hem daarna niet meer!' Henks vader heeft nog hooguit een jaar met de nieuwe melkwagen gereden. 'Hij werd ziek, hij kreeg prostaatkanker. Nu is daar van alles tegen te doen als je er op tijd bij bent, maar destijds was dat nog niet zo, toen durfde je het woord "kanker" nog nauwelijks in de mond te nemen. Mijn vader is in 1974 overleden.'

Leve de man van de SRV

Henk zit boordevol verhalen, die hij illustreert met foto's en andere voorwerpen. Hij laat een oude unster zien, een trekweegschaal. 'Hiermee woog mijn moeder de schillen af die schoolkinderen kwamen brengen voor de paarden. Ze kregen een cent per kilo.' Hij toont het ouderwetse leerboek Melk en Zuivel, waaruit hij leerde voor z'n vakdiploma, want dat moest hij, samen met het middenstandsdiploma, wel halen om het beroep van SRV-man te kunnen uitoefenen. 'Het is nog steeds informatief, ik zoek er nog wel eens wat in op. Laatst wilde ik weten hoe het ook alweer zat met glucose en melksuiker en dat staat hier gewoon in.' Hij heeft nog legio klantenboekjes waarin klantennamen en verschuldigde en voldane bedragen vermeld staan. Het zijn mooie herinneringen die Henk heeft. Niet alleen omdat ze persoonlijk en vol humor en gevoel zijn, maar ook omdat ze verhalen van een uitgestorven beroep. 'Eind jaren zestig kwam de SRV. Dat was een bedenkfel van Boonstra, de latere topman van Philips. Zijn eigen vader was melkboer geweest en hij bedacht dat het allemaal veel efficiënter zou kunnen.' Het was supermodern destijds, getuige ook het reclameliedje: *Boodschappen halen, 't is soms*

geen pretje. Je waait van de weg weg, je valt met je netje. Boodschappen halen, soms wat onhandig. Wees toch verstandig en blijf bij de tijd. De SRV-man, de SRV-man, de SRV-man die brengt alles bij u thuis. Doordeweekse boodschappen, dagelijks aan huis. Doordeweekse boodschappen, dagelijks aan huis. Leve de man van de SRV van je hiep hiep hiep hoeré!

OBM

Henk lacht. 'SRV stond voor "Samen Rommel Verkopen". Nee hoor, het was gewoon een afkorting van SeRVice. Het was een hele overgang. We hadden een centraal magazijn, eerst in Zwolle en later, toen we als bond samen waren gegaan met Deventer, in Raalte. Er tussenin. Mijn oom was grondlegger in Zwolle. Hij had geen rijbewijs en reisde per trein door heel Nederland om de inkoop te regelen. Dan ging hij naar Unilever, Douwe Egberts, noem maar op. Later heb ik het voorzitterschap van hem overgenomen, ik ben 25 jaar voorzitter geweest van de afdeling Zwolle van de Overijsselse Bond van Melkhandelaren, later heette het de Oostelijke Bond van Melkhandelaren.' De bond vergaderde tweemaal per jaar. 'Daar zat nog een heel verhaal aan vast', vertelt Henk. 'De Deventer afdeling keek nogal op de Zwolse afdeling neer en dat kwam vooral omdat Deventer bij de fusie meer geld inbracht dan Zwolle, die altijd alles opmaakte en verdeelde. Er zat een vrouw uit Deventer in het bestuur en die zei een keer uit de hoogte dat er uit Zwolle nog geen goede hond vandaan kwam. En dat meende ze ook nog. Toen zij op leeftijd kwam en afscheid nam van het bestuur, besloten we haar een toepasselijk afscheidscadeau te geven: een echte "goede" rashond uit Zwolle. Zo gezegd, zo gedaan. We kochten voor 300 gulden een jonge rashond en tijdens het afscheidsfeest boden we haar het hondje aan, op het podium. We hadden met de hondenfokker afgesproken dat hij 'm terug zou nemen als ze het dier niet wilde, maar ze was laaiend enthousiast! Weet je hoe ze de hond noemde? OBM! Naar de Overijsselse Bond van Melkhandelaren. Het ijs was helemaal gebroken: we zijn later nog wel vaak bij haar op bezoek geweest op de camping in Warnsveld. Eind goed al goed. Geweldig toch!'

Zeeuws meisje

Het leven van een SRV-man ging niet altijd over rozen. 'Ik ben twee keer overvallen en er is een keer ingebroken', vertelt Henk. 'Bij een van die overvallen ging het er echt ruig aan toe. Ik had een klant in de wagen en ineens kwamen er twee mannen binnen, ze zwaaiden met een pistool. De klant vluchtte meteen naar buiten. Ik moest van de overvallers de kassa openen. Ze keken meteen onder de geldla, waar winkeliers normaliter het papiergeld hebben liggen. Maar ik had dat met vooruitziende blik altijd al verstopt in een vermicellidoos, achterin. Je bent best kwetsbaar als SRV-man ten slotte. De overvaller werd kwaad en zenuwachtig en smeedt alle kleingeld door de wagen. Hij eiste mijn portemonnee, maar ja, daar zat ook niet veel geld in. Ik werd zelf ook zenuwachtig en gaf hem een vol zegelboekje van Zeeuws Meisje, dat hij nog aannam ook. En toen sloegen ze op de vlucht. Maar de klant had intussen de politie gebeld en die had alle uitvalswegen vanuit Zwolle bezet. Dus de overvallers werden al snel gepakt. En het mooie was dat het zegelboekje van Zeeuws Meisje uiteindelijk als doorslaggevend bewijsmateriaal gold!' Het was schrikken, die overval. 'Ik heb er niets aan overgehouden, geen trauma of zo. Maar altijd als ik op de plek kwam waar het gebeurd was, moest ik er wel even aan denken.'

Ziek

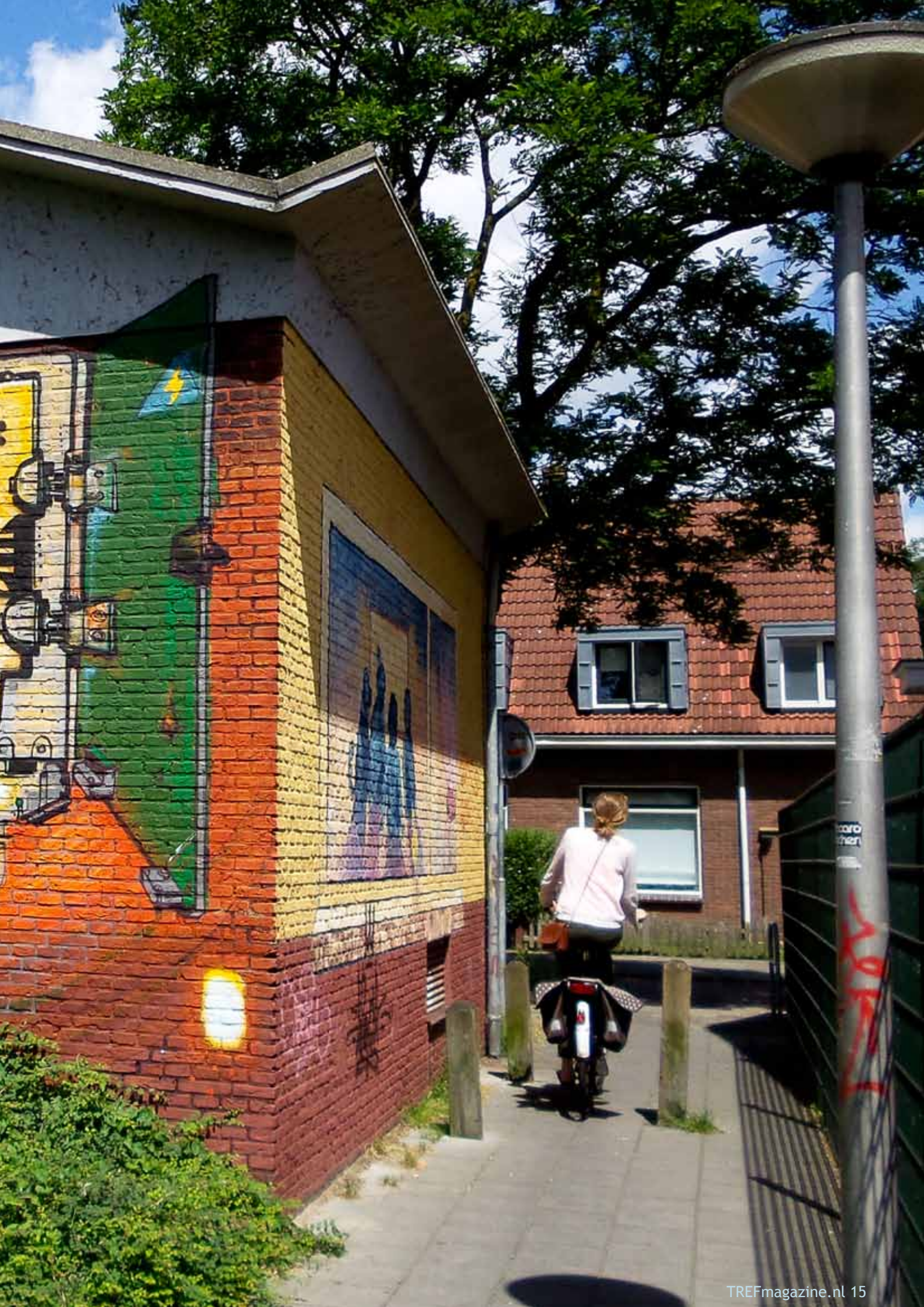
Ondertussen was Henk getrouwd. 'Ik ontmoette mijn vrouw op een 25-jarige bruiloft van een collega-melkboer. Van een bruiloft komt een bruiloft zeggen ze wel eens. Dat klopte als

een bus. We kregen een zoon en een dochter. Mijn vrouw is jong overleden, in 2002, ze was nog maar 58. We waren de wagen aan het pakken en ze klopte boven op het raam. Dat deed ze wel vaker als er telefoon was of als het eten klaar was. Maar toen zei ze tegen mijn zoon dat ze zich helemaal niet goed voelde. Ze ging op de bank liggen en ze was weg. Hartstilstand. Daar zit je dan. We hadden altijd gezegd dat als we zestig waren, dat we dan kalmer aan gingen doen en leuke dingen zouden ondernemen. Maar ja. Het kan maar zo gebeuren.' Sindsdien woont Henk alleen, in de gezellige, lichte en goed verzorgde bovenwoning met prachtig bloeiende planten. Hij woont er sinds jaar en dag boven de ruimte waar vroeger de SRV-wagen stond. Die ruimte was eigenlijk te laag, maar vindingrijk als Henk was, creëerde hij twee sleuven voor de wielen in de vloer, zodat het toch paste. Die sleuven zijn nu dichtgegooid met cement. 'Ik ben vier jaar geleden gestopt met werken omdat ik ziek werd', vertelt Henk. 'Ik was kortademig en op een gegeven moment kreeg ik ook nog gordelroos erbij. Maar het ergste was mijn hart, dat functioneerde niet meer naar behoren.' Hij laat een implanteerbare defibrillator zien, met een deuk in de hoek. 'Deze hadden ze erin gezet, maar ik kreeg een ongelukje bij het inbouwen van schappen, waarbij ik een plank tegen m'n borst kreeg en toen raakte het apparaatje beschadigd. Nu heb ik een nieuwe, veel kleinere.' Het is wel effectief. 'Ik had een keer bezoek en ik liep met een fles cola rond, en toen begon dit ding te werken, omdat mijn hart het even liet afweten. Nou, dat was me wat! Ik kreeg allemaal elektrische schokken, de cola vloog tegen het plafond!' Maar het hielp wel. 'Daarna was het weer goed. De volgende dag moest ik wel naar het ziekenhuis, zodat ze de boel opnieuw konden inregelen, maar dan was het ook klaar.'

Henk is inmiddels gewend geraakt aan zijn onvrijwillige pensioen. 'Maar ik heb mijn werk wel heel erg gemist in het begin. Het contact met de mensen, de sociale aspecten. Het was heel hard werken, maar ik heb het altijd met veel plezier gedaan. Ik sta in het ziekenhuis onder controle, ik krijg nu allemaal onderzoeken om te kijken waarom ik nog steeds zo kortademig en benauwd ben en wat ze daaraan kunnen doen. Misschien krijg ik zo'n nieuw kastje met een extra, derde draadje eraan. Het is jammer, ik heb laatst de tuin laten vernieuwen en dan kan ik zelf helemaal niets doen, ik kan nog geen steen optillen. Terwijl ik vroeger drie volle kratten bier zonder moeite kon dragen. Maar ja. Wat doe je eraan. Ik blijf in beweging, ben vaak op pad. Dan maak ik een rondje door de stad en als het mooi weer is ga ik een eind fietsen met mijn vriendin, met wie ik een soort van LAT-relatie heb. Ik verdiep me graag in de geschiedenis van de wereldoorlogen en ik zou nog wel een keer naar Normandië willen en naar Ieper. We proberen gewoon te genieten van wat we hebben.'

Risja Marie Henriëtte Steeghs bewerkt oude foto's op een dusdanige manier dat het lijkt alsof je in een grimmige sprookjesachtige contradiemansie bent terecht gekomen. Beelden van gene zijde, de plaats waar onze geest vandaan komt als we terug de baarmoeder ingaan en waar onze geest terugkeert als we ons stoffelijk lichaam terug verlaten.

Het opknopen van een familie kan ook kunstzinnig uitpakken. Zoals iedereen wel een foto heeft van het gezin waar bijvoorbeeld je moeder in is opgegroeid. Netjes zittend op de bank, naast elkaar, onberispelijk gekleed of juist in een doordeeweeks kloffie. Risja schrikt er niet voor terug om deze familie op te knopen in de zin van dat ze de hoofden afdekt met knopen. De familieband wordt geaccentueerd. De onderlinge verschillen zijn zichtbaar door het aantal gaatjes, het paarlemoer laagje of door de grootte en de kleur van de knoop. Oude zwart-wit foto's met een kartelrandje worden op deze manier inkijkjes in een vervreemde, psychedelische wereld. Een andere groep mensen krijgt kleurrijk beschilderde kleding aan. Effecten die het tijdsbeeld totaal vervreemden van ons realiteitsbesef dat we daarvan hebben. Gezichten vervormd opgaand in hun omgeving. Kinderen vervagen terwijl hun ernstig kijkende gezichtjes ons nadrukkelijk aankijken. Verwijtend, observerend, de kijker aan de andere kant een desolaat gevoel gevend. Vervlogen ogenblikken worden door Risja's manier van bewerken weer onderdeel van een geheel nieuwe communicatie met de aanschouwer van dit opmerkelijke werk.

Samenwerkend met de anonieme familiefotografen uit het verleden weet Risja als geen ander de aandacht te pakken met deze soms minuscule werkjes. Opgeplakte stoffen jurkjes en bloesjes of ingekleurde fragmentjes markeren de personen op de foto's, welke soms afgekaderd zijn met een kruissteekje of ander handgemaakt borduursel. Vervreemdend maar ook rakend in onze ziel, herkenning van wat opgeslagen zit in onze genen. Een Poëtische Vertelling, woordeloos opgetekend, klankbordjes die de dagelijkse storm in onze hoofden doen verstillen. Dat is wat deze vertelster voor mij zo bijzonder maakt.

Risja Marie Henriëtte Steeghs. Zelfs haar naam klinkt als een gedicht.

Bert Schoonhoven,
Galeriehouder Amsterdam-Outsider-Art.nl

Het werk van Risja is te zien op de Zomer Expositie 2014, van 4 juli t/m 30 augustus bij Amsterdam Outsider Art Amsterdam-Outsider-Art.nl

Foto's: Lilith Love

RISJA

Marie Henriëtte

STEEGHS

en haar
caleidoscopische
tijdsbeelden

Bert's Beesten- boel

De GROTE
Portugese
dierenpassie
van

JOYCE KOERS

Bert Vaatstra is gek op mensen en met dieren. Na veertig jaar bij een boekwinkel op het station te hebben gewerkt, zet hij zich nu vrijwillig in bij het Dierenasiel. Ondertussen verzorgt hij met liefde z'n zes katten thuis, waarvan er eentje maar drie pootjes heeft.

Bert weet hoe diep en sterk de band tussen mens en dier kan zijn. Dus: als het over dieren en mensen gaat, vooral die van om de hoek, moet je Bert hebben.

In TREF belicht hij elke maand iemands BEESTENBOEL.

Joyce Koers uit Raalte heeft na haar studie verscheidene jaren van alles gedaan, voor ze haar liefde voor dieren vond. Ze werd geboren in Almelo en zat samen met Ilse de Lange op de mavo in dezelfde klas. Na school wist ze niet precies wat ze wilde gaan doen, waarop ze vijf jaar lang auto's poetste. Daarna was ze zeven jaar lang automonteur, toen het nog leuk werken was in de garage. Toen wilde ze eigenlijk vrachtwagenchauffeur worden bij de militairen, maar ze bleek drie centimeter te kort. Ze besloot om assistent dierenarts te worden en volgde daarvoor de opleiding. In die tijd begon ze ook als vrijwilliger in het dierenasiel. Nu werkt ze daar inmiddels alweer een jaar in vaste dienst.

Sinds drie jaar gaat Joyce tweemaal per jaar tien dagen lang naar het dierenasiel Bianca in Sesimbra in Portugal. De naam van het dierenasiel is afkomstig van de eerste hond Bianca die daar werd opgevangen. Er komen daar mensen helpen uit Nederland, België, Zweden, Zwitserland en Denemarken. In die landen worden ook honden uit dat asiel geplaatst. De vier bovenste foto's hiernaast zijn genomen in Portugal. Rechts bovenin zit Joyce samen met Pique, die nog een baasje zoekt.

Zelf heeft Joyce twee honden, drie katten en een konijn. Eerst had ze twee konijnen, maar er is er eentje van ouderdom gestorven. Meer dieren erbij nemen doet ze niet, want dat zou te druk worden naast haar baan in het dierenasiel. Joyce deelt alweer tien jaar haar leven met Gerry in Raalte. Ze hoopt haar werk en haar bezoeken aan Portugal nog jaren vol te houden, want haar leven draait om de dieren.

Volgende keer ga ik op bezoek bij een Grote Dierenfamilie...

Foto: Roel van Olst

OPNAME in een *ANDERE* wereld

Woensdag, donderdag en vrijdag voelde ik mij niet zo lekker: ik had weinig tot geen zin om ook maar iets te ondernemen behalve lui op de bank liggen; eten en drinken smaakten niet meer zo goed als normaal en ik had last van een droog kuchje, waar ik maar niet van af kon komen.

Maar toch - ik verheugde mij zeer op de komende zaterdag: ik had afgesproken naar de opening te gaan van een expositie die ik graag wilde zien; er was een uitverkoop waar ik graag naar toe wilde en waarvan ik wist dat ik er met heel veel genoeg prettig veel geld zou uitgeven en ik zou eindelijk weer iemand ontmoeten die ik al te lang niet had gezien.

De werkelijkheid bleek anders.

Toen ik die ochtend met moeite mijn ogen had opengedaan, besepte ik het direct: datgene waar ik me op verheug gaat vandaag beslist niet lukken: opening, uitverkoop en ontmoeting - ze zitten er vandaag niet in.

'Griep', dacht ik. 'Ik heb een fikse griep te pakken; en ik wil er zo snel mogelijk weer van af. Laat ik verstandig zijn en niet tot maandag wachten, tot mijn huisarts weer te bereiken is. Weet je wat? Ik neem het heft in handen en zorg ervoor dat ik snel een antibioticakuurtje kan starten: des te eerder ben ik er van af'.

De doktersdienst gebeld. 'Meneer, het lijkt toch het beste wanneer een arts u even kan zien. Kunt u naar de huisartsenpost komen?'

Ach, ja. Met een taxi zou dat zeker lukken.

De dienstdoende huisarts zei: 'U ziet er erg vermoeid uit en uw huid is erg bleek. Mag ik even een paar metingen doen?'

Ja, doet u uw jasje maar uit. Mag ik even naar de geluiden in uw borstkas luisteren? Zucht u eens diep? Wilt u dit knijpertje even op uw wijsvinger zetten? Hebt u pijn; en zo ja, waar dan precies? Hebt u uw temperatuur gemeten? Nee? Dan doe ik dat nu even; en ook uw hartslag. Gebruikt u medicijnen? Bloedverdunders? Hebt u wel gegeten? Hebt u last van suikerziekte? Nee? Ook niet in de familie? Wilt u iemand waarschuwen? Ik zie het al hoor; ik ben al meer dan vijftientig jaar huisarts en u bent ziek. Ik zend u door naar de eerste hulp en als u daar geweest bent komt iemand u opnemen en wordt u naar de afdeling gebracht'.

En zo gebeurde het. Geprikt werd ik; en er werd bloed van me afgenomen. Er werden vragen gesteld die al eerder waren gesteld en de naam en geboortedatum die ik opgaf werden vergeleken met die op mijn identiteitskaart (die ik toevalig bij me had). Ik kreeg een prik in mijn pols en er werd een buisje met een kraantje stevig met plakband bevestigd. Het hele proces, vanaf het moment waarop ik thuis dacht 'Ik neem het heft in handen...', tot het ogenblik waarop ik uitgeput in een ziekenhuis bed lag, duurde ongeveer tweeënehalf uur.

Ergens, ergens in die uren moet ik veranderd zijn.

Van 'heft in eigen handen nemen' was geen sprake meer. In

plaats daarvan dacht ik: 'Ze gaan hun gang maar. Ze zullen wel weten wat ze doen en ik vind alles best'. Willoos was ik geworden: op één uitzondering na: ik belde bewust mijn kinderen om ze te waarschuwen.

Die verandering van actieve opstelling naar willoosheid was niet de enige transformatie die ik onderging. Ook mijn lichaam veranderde van functie.

Mijn neus was niet meer om mee te ruiken; maar was een bijzonder geschikt lichaamsdeel om het uiteinde van een zuurstofslangetje in te haken.

Dat ik met de spieren van mijn bovenarmen kratten of tassen met boeken optilde, telde niet meer; nu waren ze de juiste plaats om de band om te bevestigen waardoor mijn bloeddruk kon worden gemeten.

Mijn hand was hooguit van enig praktisch belang: ik kon er eten of drinken mee naar mijn mond brengen. Een stevige handdruk zat er niet in en strelen was niet aan de orde. Wel was mijn wijsvinger belangrijk. Daarop kon verschillende malen per dag een display bevestigd worden dat cijfers liet zien waar verpleegkundigen en artsen niet tevreden over konden zijn.

Op mijn pols zat (hoe interessant!) het buisje met het kraantje.

Met mijn mond mocht ik best praten; maar het belangrijkste was dat ik mijn medicijnen er in stopte en ze doorslikte.

Mijn oren bleken de uitgelezen plek om een piep producerend apparaatje in te steken. 'Goed zo', werd me dan gezegd: '37 punt 3. Dat is prima'.

Over mijn buik(je) hoefde ik me geen zorgen te maken. Mijn buikspieren bleken ineens voortreffelijk geschikt om elke avond een naald in te steken. 'Tegen het risico op trombose'.

Deze ervaringen liggen nu een paar weken achter me. Ik ben nu herstellend en tegelijk lekker op vakantie.

Met m'n neus ruik ik weer. De spieren van mijn bovenarmen hebben zich alweer gespannen om zware tassen te helpen tillen. Een stevige handdruk kan ik weer geven. Met mijn wijsvinger kan ik, als ik wil, naar mijn voorhoofd wijzen. Het buisje/kraantje op mijn pols is weg en ik wil het niet terug. Mijn mondje roer ik weer. Mijn oren gebruik ik om te luisteren; piepende apparaatjes wil ik er niet meer in en mijn temperatuur in tienden van graden Celsius interesseert mij geen snars.

Alleen dat buikje: dáár moet ik misschien toch eens iets aan doen.

Ooit.

Frans de Jong is de uitbater en eigenaar van antiquariaatje 'De Terechte Kronkel', het kleinste tweedehands boekwinkeltje ter wereld, gevestigd aan de Ceintuurbaan nr. 384 in Amsterdam.

Voor meer informatie: deterechtekronkel.nl

*Of kijk op facebook: [facebook.com/deterechtekronkel](https://www.facebook.com/deterechtekronkel)
en: [facebook.com/TweedehandsBoekenEnTijdschriften](https://www.facebook.com/TweedehandsBoekenEnTijdschriften)*

Een *GEZEGEND* Leven

Negentig jaar
Bedlegerig
Helder van geest

Overall portretten
Man, kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen

Deze vrouw ken ik niet anders dan warm en betrokken.
Ondanks het feit dat ze de hele dag op bed ligt,
kan ze overall over meepraten.
Ze prijst iedere dag weer het leven.
Haar hele leven is ze gelovig geweest.
Tot haar vreugde heeft ze het geloof door kunnen geven
aan haar kinderen.
Deze hebben het weer door kunnen geven aan hun kinderen.
Nu ziet ze haar kleinkinderen het geloof
weer doorgeven aan de achterkleinkinderen.

Geen Moederdag is ze alleen geweest.
Zo ook geen van de andere memorabele dagen.
Zelfs de kleinkinderen halen oma op voor een dagje uit.

Iedere dag is ze weer dankbaar.
Dit spreekt ze uit naar ieder mens die haar pad kruist.
Een vriendelijk woord of gebaar voor ieder die ze ziet.
Iedereen kent haar ondanks het feit dat ze
nooit haar slaapkamer verlaat.
Iedereen praat vol liefde over haar.

Ze leeft haar geloof.
Toch heeft ook zij stormen gekend op haar levenspad.
Vele stormen.
Ze kan ze ook benoemen.
Haar rotsvaste overtuiging is
dat God er altijd is geweest voor haar.
Dag in dag uit heeft ze geprobeerd te leven
volgens de tien geboden.
O, en eert uw vader en moeder was heus niet altijd
even makkelijk, of gij zult niet begeren.....

Een gezegend mens.
Nu ligt ze op sterven.
Voor ieder aan haar bed nog een bemoedigend woord of gebaar.
Ze is klaar voor de reis naar Huis.

Een prachtmens, eenvoudig levend,
een voorbeeld voor velen.

Jenny Kamps heeft na jaren met jongeren te hebben gewerkt een ander werkerrein gevonden: ouderen in een verzorgingsste-huis. Haar verhalen gaan nu dan ook over deze leeftijdsgroep. Maar, zoals Jenny zelf zegt: 'Ouderen zijn net jongeren, maar dan met een verschrompeld huidje'.

LEAH

Alle opties OPEN

Leah van Oorschot (17) zit in de vijfde klas van het gymnasium. Ze houdt van mensen en van muziek maken. De afgelopen jaren heeft ze zichzelf gevonden en nu staat ze bijna op het punt om de wijde wereld in te trekken. 'Ik ben heel nieuwsgierig.'

Waar woon je?

'In Nijmegen, met mijn moeder, vader en mijn broertje. Hij is bijna vijf jaar jonger dan ik.'

Hoe reageerde je toen hij werd geboren?

'Mijn ouders vertellen altijd het verhaal dat ik een pop kreeg toen hij geboren werd en dat ik dat zó leuk vond dat ik aan iedereen vertelde dat ik een pop had gekregen in plaats van een broertje. Het leukste was om mijn pop in bad te doen als mijn broertje in zijn babybadje ging. Verder heb ik er niet zoveel herinneringen aan. Ik weet nog wel dat ik het geboortekaartje mee naar school mocht nemen en dat het toen op het prikbord hing.'

Wat doe je met je broertje?

'Vroeger speelden we veel samen, dan pakten we al ons speelgoed en bouwden een eigen wereld om ons heen. Een echte fantasiewereld, vol piraten en cowboys en ik had altijd een bos. Allemaal fantasiespelletjes deden we. Maar toen ik naar de middelbare school ging, ben ik heel plots gestopt met spelen. Misschien had ik er eigenlijk wel langer door mee willen gaan, maar... Ik had het idee dat ik ouder moest worden nu ik naar de middelbare school zou gaan en dat spelen daar niet bij paste. En ik wilde misschien ook wel ouder worden. Het is ook best een overgang. In de eerste klas ben je weer de kleinste en word je toch wel beïnvloed doordat er ineens alleen maar oudere mensen om je heen zijn. In groep acht heb je alleen maar jongere kinderen om je heen. Dus ik ben toen veranderd. Het komt ook door het grote leeftijdsverschil dat we niet meer zoveel samen doen. Hij begint nu net met puberen en ik ben daar al bijna doorheen.'

Hoe vond je het om naar de middelbare school te gaan?

'Spannend en leuk. Ik had er veel zin in, ook al had ik allemaal verhalen gehoord van neefjes en nichtjes over keiveel huiswerk en allemaal toetsen. In de eerste en tweede klas heb ik vooral lol gehad, het schoolwerk liep toen allemaal op rolletjes. De klas was ook meteen heel leuk, alle meisjes waren bevriend met elkaar. Nu is er nog een groepje meiden uit die tijd over waarmee ik bevriend ben, maar ik heb nog meer vriendinnen op school hoor. Mijn allerbeste vriendin is mijn nichtje Wiske, met haar vriendengroep ben ik ook bevriend. Met die groep zijn we vorige zomer vaak naar het Waalstrandje geweest, met een kampvuur en een gitaar en dat is altijd superleuk. Met Pinksteren zijn we met een aantal mensen uit

dat groepje naar Pinkpop geweest. Echt geweldig, ook al was het enorm warm. En dan heb ik nog een groepje leren kennen op haar school en dat zijn ook jongens en meisjes door elkaar.'

Hoe gaat het nu op school?

'Ik vind het een stuk zwaarder in de bovenbouw. Alle stof vanaf de vierde klas kan terugkomen op je eindexamen en je krijgt al toetsen die daarvoor meetellen. Het wordt dus allemaal serieuzer en de druk om goede cijfers te halen is hoger. Ik ben daardoor zenuwachtiger voor de toetsen en heb meer stress. Dat is vervelend, maar er is niet zoveel aan te doen want je moet een goede basis hebben voor het examen.'

Heb je wel eens overwogen het rustiger aan te doen?

'Nee, ik wil altijd proberen het beste uit mezelf te halen. Ook al doe ik daar in praktijk niet altijd alles voor. Dat klinkt tegenstrijdig en dat is het ook. Ik wil wel, maar soms heb ik geen zin of lukt het niet. Maar ik wil wel altijd mijn best doen en graag mijn gymnasiumdiploma halen.'

Welk profiel volg je?

'Ik doe twee profielen: natuur en gezondheid en natuur en techniek. En daar heb ik nog economie bij. Ik ben net gestopt met Frans, want dat werd echt te veel.'

Waarom heb je voor deze profielen gekozen?

'Omdat ik dan nog alle opties open heb liggen voor latere studies. Toen ik moest kiezen, had ik nog geen idee van wat ik wilde gaan doen. Daarom vond ik het belangrijk dat ik later alles kon kiezen. Daar heb ik geen spijt van, want ik weet nu dat ik in ieder geval iets met mensen wil en kan doen en het liefst in de gezondheidszorg. Geneeskunde bijvoorbeeld, iets met gedrag of hersenen. Liefst een opleiding met de zekerheid dat ik daarna een concreet beroep heb. Dokter of zo. Maar dat staat nog niet vast. Als ik volgend jaar slaag, wil ik daarna graag een tussenjaar. Eerst een half jaar werken en dan een paar maanden reizen met Wiske. De wereld verkennen. Onze moeders komen uit Indonesië, naar die roots willen we graag terug. En naar Australië en Nieuw-Zeeland, als dat financieel lukt.'

Wat vind je zo interessant aan mensen?

'Ik wil graag weten hoe het allemaal werkt met het menselijke gedrag en de hersenen. Waarom we de dingen doen die

we doen. Vaak is het zo onverklaarbaar en ik wil graag weten hoe het zit. Daar ben ik heel nieuwsgierig naar. Soms denk ik erover na en dan raak ik helemaal verstrikt in mijn gedachten over “hoe kan het allemaal” en “wat is alles”. Ik denk niet dat ik ooit alle antwoorden zal vinden, maar zo’n studie kan me daar bij helpen.’

Was je altijd al zo nieuwsgierig?

‘Ja! Niet per se alleen naar mensen, maar naar alles. Ik ben altijd heel spontaan geweest, ik praat graag met mensen en ik ben graag onder de mensen. Ik hou van mensen (lacht verlegen). Nee, ik ben beslist geen studiebol. Soms ben ik graag alleen, als het even niet meezit of zo, maar dat gaat snel vervelen. Ik ben het liefst onder de mensen en als ik niks te doen heb, ga ik naar ze op zoek.’

Heb je tijd voor hobby’s?

‘Ik speel graag gitaar en zing erbij. Vooral op mijn kamertje, want ik hou er niet zo van om voor andere mensen te spelen. Met Wiske zing ik soms samen of met een ander muzikaal vriendinnetje. Ik heb twee jaar gitaarles gehad en ben daarna zelf verder gegaan. In de muziek kan ik mijn creativiteit kwijt en gitaar spelen is rustgevend. Bovendien is het leuk om de liedjes die ik hoor zelf na te spelen en te zingen. Ik luister veel naar singer-songwriters en naar alternatieve muziek. Maar ik vind elektronische muziek of hiphop ook wel leuk. Het ligt eraan wat het beste bij mijn stemming past. Muziek heeft veel invloed op hoe ik me voel. Als ik me eens niet zo goed voel, zet ik verdrietige muziek op, dan kan ik alles lekker eruit laten. Of juist muziek die me blij maakt en dat vrolijkt me dan echt op. En verder hou ik van series kijken op tv en boeken lezen.’

Hoe zit het met je Indonesische achtergrond?

‘De voorouders van mijn moeder waren Chinees en zijn naar Indonesië geëmigreerd. Mijn moeder is in Indonesië geboren. Via haar vader heeft ze dus Chinees bloed. Maar er zit ook nog ergens een Zwitserse opa in de familie.’

‘Mijn moeder was vier jaar toen ze naar Nederland kwam, dat speelde zich af rond 1964. Mijn opa kon na de oorlog kiezen voor een Indonesisch of Nederlands paspoort. Hij koos een Indonesisch paspoort. Maar in Indonesië was het toen erg onrustig. Vaak waren er rellen waarbij Chinese mensen het moesten ontgelden. Omdat wij van Chinees-Indische afkomst zijn en er Chinees uitzien, wilden opa en oma voor hun kinderen naar Nederland emigreren. Mijn opa zag een betere toekomst voor zijn kinderen hier in Nederland.’

‘Hier in Nederland hebben ze het eerst heel moeilijk gehad. Opa had in Indonesië les gegeven op een Nederlandse broederschool en ook een Nederlands kweekschooldiploma gehaald. Maar in Nederland werd dat diploma niet erkend. Toch wilde hij weer les geven. Daarom is hij terug gegaan naar de kweekschool, ook al was hij 34. Samen met oma en hun zes kinderen leefden ze van de bijstand. Na drie jaar haalde hij zijn diploma en toen heeft het nog een hele tijd geduurd voordat hij werk vond. In die tijd waren Nederlanders nog helemaal niet gewend aan buitenlanders. Opa moest dus veel solliciteren voordat hij werd aangenomen.’

‘Oma was in die tijd huisvrouw en zorgde voor de kinderen. Toen die bijna allemaal het huis uit waren, wilde ze ook graag werken. Maar opa was een ouderwetse, trotse man, die zou zich schamen als zijn vrouw ging werken. Dan leek het net

alsof hij zijn gezin niet zou kunnen onderhouden. Daarom ging mijn oma uiteindelijk snacks maken voor een toko. Dat kon ze thuis doen en dan hoefde niemand te weten dat ze toch werkte. Mijn oma kan heel goed koken. Nu is ze erg oud aan het worden, dus ze kookt niet meer zoveel. Maar vroeger waren er altijd lekkere hapjes van oma op feestjes. Mijn moeder kookt ook heel lekker! We hebben thuis altijd te veel eten, want stel dat er iemand aan de deur komt, dan moet die gewoon kunnen mee-eten. Gastvrijheid is belangrijk. Al met al is het een hele grote, lieve, gezellige, gastvrije familie.’

‘Mijn moeder herinnert zich niet veel van Indonesië. Ze is één keer terug geweest, voordat ik werd geboren. Ze heeft er niet zoveel mee, voelt zich helemaal Nederlander. Mijn vader is niet zo’n reiziger en mijn broertje durft niet te vliegen.’

Maar jij wil wel graag op zoek naar je roots?

‘Ja! Het lijkt me heel interessant, zo’n totaal andere cultuur. Dat wil ik graag een keer zien voordat ik de rest van de wereld ga bereizen. We hebben ook nog familie in Indonesië. Het lijkt me fantastisch om iedereen daar te leren kennen.’

Welke toekomstplannen heb je nog meer?

‘Ik wil graag een studie doen en daarna een baan. Vanaf groep twee weet ik al dat ik moeder wil worden. Dus ik wil graag kinderen en een vriend of man, en een kleine gezinswoning. En dat we allebei werken.’

Heb je al een jongen op het oog?

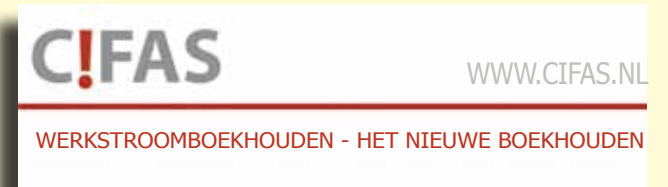
‘Nou, ik denk niet dat ik nu al de liefde van mijn leven tegenkom. Soms zie ik wel leuke jongens hoor, maar of dat voor altijd is... Ik heb nog geen serieus vriendje gehad of een echte relatie. Maar dat komt nog wel, ik ben pas zeventien. Ik hoop wel dat ik niet te snel oud word. Soms zie ik wel eens volwassenen die eindeloos alleen maar naar hun werk gaan en weer naar huis. Gelukkig zie ik ook genoeg mensen die plezier hebben in alle dingen die ze doen. Dat wil ik ook: genieten van het leven, proberen te genieten van alles.’

Zijn er ook wel eens dingen die tegen zitten?

‘Momenteel niet zo. De afgelopen jaren was ik wel erg op zoek naar mezelf. Ik wist niet wie ik was, daar had ik het soms lastig mee. En dan nog al die onzekerheden van de puberteit: je hebt een slechte huid, een beugel... Ik had nooit een mening of durfde die niet te geven. Ik wilde vooral vinden waarvan ik dacht dat mensen wilden dat ik vond. Ik wou graag zijn wie mensen wilden dat ik was. Om ze een plezier te doen. En omdat ik er graag bij wilde horen. Ik droeg kleding die iedereen droeg en luisterde naar muziek die iedereen leuk vond. Ik was wel iemand, maar niet zo duidelijk mezelf.’

‘Ik denk dat ik mezelf nu wel heb gevonden of in ieder geval een heel eind op weg ben. Als niemand ernaar vraagt, zal ik nog steeds niet zo snel mijn mening geven, maar ik weet wel wie ik ben, wat ik vind en waar ik van hou. Dat is fijn. Voorheen was ik meer een standaard meisje. Niet dat ik zo graag apart wil zijn of dat ik nu ben ontspoord of zo. Integendeel, ik ben verre van een rebel. Maar het geeft een goed gevoel om mezelf te zijn. Ik sta steviger in mijn schoenen. Natuurlijk kan ik altijd nog veranderen van mening en als ik ouder word, verander ik vast weer. Maar nu ben ik echt Leah.’

TREF Magazine wordt gesponsord door:

Ook **MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD** adverteerders, sponsoren of doneren?

TREF
MAGAZINE *over*
mensen van om de hoek

Want iedereen hoort erbij!

Je ziet het vaak niet, maar de meeste mensen zijn op hun eigen bescheiden manier bezig met de 4 P's: Participatiemaatschappij, People, Planet, Profit.

TREF vormt voor hen een vooruitstrevend, 'hokjesloos' en daarom uniek podium. Daarom is TREF voor bedrijven en instellingen bij uitstek geschikt om op een unieke manier invulling te geven aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

Met een advertentie, donatie of sponsorschap in de glossy papieren versie van TREF Magazine en/of op de website draag je een steentje bij aan een betrokken, bewuste, duurzame samenleving. Al vanaf 150 euro per jaar inclusief abonnement zijn er mogelijkheden. Neem contact met ons op, ook voor uw eigen bedrijfsglossy!

Mathilde van Hulzen (024-300 2133)
Marijke Mosterman (038-465 3244)
info@TREFmagazine.nl

Probleem op het gebied van hokjesdenkerij?
Moeite met een bepaalde gang van zaken?

Leg het voor aan

PUNTENSLIJPER

Beste Puntenslijper,

Sinds J.P. Balkenende en zijn korvuiten uit de politieke arena zijn verdwenen, is het waarden- en normendebat compleet verstomd. Allerlei wetgeving, zoals een aangewezen dag in de week verplichte rust, het verplicht aanklaren van je stoepje bij sneeuw en richtlijnen voor Verantwoord Burgerschap zijn zomaar opgelost in het niets! Handige, praktische tips omtrent 'Plezierige Omgangsvormen', 'Meedoen' en 'Meeleven' zijn zomaar de nek omgedraaid. Ik leef graag volgens de leus 'goed voorbeeld doet goed volgen', maar nu ben ik compleet richtingloos. Hoe voorkom ik te vervallen in wankopige zinloosheid?

*Hartelijke groet,
Een welwillende burger
(bsn 164809773)*

Beste 164809773,

Dussss. Op de evolutionaire weg naar totalitair volksmarionettisme valt de ijzeren supervisie van een kuddeetje machtswellustige controlestaatslieden weg. Ik zou juist zeggen: HOERA! Grijpt deze unieke kans! Het is moeilijk, heel moeilijk om je eigen beseef van wat wel en niet kan uit je tenen te moeten trekken, maar je kunt het.

JE KUNT HET!!!

JE KUNT HET ECHT!!!!!!!

Laat ze maar eens een poepie ruiken. Laat ze maar eens een ander controlestaatsliedje zingen. Word weer een weldenkend mens: iemand die niet alleen zijn eigen boontjes weet te doppen, maar ook weet te bedenken!
Ik wens je heel veel succes.

Puntenslijper

Wat eten we voor **PITTIGS**?

In mijn jeugd zaten de kruiden in een klein potje met houten draaidop, gezellig naast elkaar in zo'n houten rekje. Het waren er niet veel, een stuk of acht. Merendeels groene kruiden, zoals peterselie, kervel en dragon. De meeste gingen in de soep of over de bonen. Verder hadden we natuurlijk peper en zout, paprika- en kerriepoeder. Dat was voor het vlees, soms met wat kruidnagel en laurierblad. Meer smaken waren er niet. Eigenlijk is die beperkte keuze merkwaardig, want in de middeleeuwen kookte men in Europa nog volop met exotische kruiden en specerijen: kaneel, kardemom, saffraan en koriander. Dat ging allemaal door groentestoofpotjes, hartige en zoete taarten of pasteitjes en gerechten met eieren, vaak vergezeld door amandelen, dadels en eetbare bloemen zoals rozen of viooltjes. Gerechten werden afgemaakt met een gefermenteerde vissaus, ook razend populair bij de Romeinen maar tegenwoordig vooral vindbaar in het supermarktschap bij de Aziatische afdeling. Eigenlijk is er niet veel nieuws onder de zon, ook niet in de keuken.

Met die Aziatische keuken maakte ik pas na mijn studietijd kennis, enthousiast gemaakt door een vriend die ingemaakte rode pepertjes in zijn koelkast bewaarde als snack. Woeah! Nooit vergeet ik onze lunch in een traditioneel Padang restaurant, oorspronkelijk een kookstijl uit Sumatra maar inmiddels over de hele wereld verspreid. Meer dan twaalf gerechten komen tegelijk op tafel, je rekent alleen af wat je opeet. In mijn geval was dat niet veel, want de sauzen waren zo pittig dat ik geen verschil meer proefde tussen vlees, eieren of groente.

De mens heeft echter de eigenaardige eigenschap te wennen aan het pittige bestanddeel in pepertjes. Je kunt er zelfs verslaafd aan raken en dan besmeer je uiteindelijk je boterham met kaas ook met sambal, net zoals mijn vader een tijdje deed. Voor dit recept heb je geen sambal of exotische kruiden nodig, dat zit allemaal in het kruidenzakje van de toko. Lekkerder dan de kruidenmixen van de gewone supermarkt (en pssssst, ook lekkerder dan zelf gemaakt). Op de foto staan suggesties voor bijgerechten.

Succes en selamat makan!
Mathilde

AYAM RITJA-RITJA (4 personen)

Ingrediënten: 500 gram kip, 1 ui, 100 ml santen (kokosmelk), 1 pakje boembou ritja-ritja

Bereiding: Ui fijn snijden en fruiten in olie. Kip in stukjes snijden. Vlees en boembou toevoegen en even braden. 100 ml santen en 100 ml water toevoegen. Laat het gerecht een uur zachtjes sudderen. Voeg naar smaak zout en sambal toe.

Tip: was na het snijden van rode pepers je handen grondig met zeep en wrijf niet in je ogen, mond of neus. Sta je toch in brand? Melk helpt.

(ON)GEHOORD

**Jouw beste
GOEROE
is JIJZELF**

'Iedereen is een ander tot het tegendeel is bewezen', zei de 'ons-kent-ons'-xenofob.

'In die Citroën past de hoed van queen Elizabeth niet!', waar-schuwden medewerkers van de vorstin de Franse president Hollande, die onmiddellijk een hoge Renault regelden waarin zij rondgereden kon worden in het kader van 70 jaar D-Day.
Bron: REUTERS

'In gelul kun je niet wonen', aldus wethouder Jan Schaefer dertig jaar geleden, en hij zette de renovatie van Amsterdam in.

'We hebben geleerd ons te onderwerpen', aldus filosoof Hans Achterhuis over wat hij noemt 'beschaving'.
Bron: De Correspondent.

'Eigenlijk hebben we niks te klagen', zei de eeuwige optimist. 'je zou maar het volgende schema hebben:

05.00 - 10.00
in de mijnen werken
10.00 - 12.00
moeders eksterogen behandelen
12.00 - 14.00
de kinderen in de stromende regen ophalen en hen onder permanent smurfengeschreeuw vermaken
14.00 - 18.00
twee wortelkanaalbehandelingen

En dan heb je de avond nog niet eens gehad!!!

De chagrijnige, gerimpelde 90-plusser bestelde een uitsmijter ham/kaas. 'De tijd vliegt', zei ze tegen haar chagrijnige, even oude vriendinnen. 'Hebben jullie dat nou ook?' De een haalde de schouders op. 'Neuh', zei de ander. 'Niet zecht eigenlijk.'

'Mijn Amsterdammers, gabbertjes, waar je "Ha, die ome sjaak" tegen zegt of "Hee, ouwe ruigpoot!", aldus wijlen fotograaf Ed van der Elsken, die alleen mensen vastlegde 'die nooit aan de Apollolaan komen. Nou ja, misschien als melkboer, of als inbreker.'

Bron: PS van de Week

'Een ticket naar de tropics zeker? Dat kun je mooi vergeten!', aldus de notenverkoopster op de Albert Cuyp tegen de klant die vroeg of hij ook wat anders mocht kiezen met zijn volle spaarkaart.

